# SRL Swiss | İnsan Hakları Bülteni

## 28 Eylül – 5 Ekim 2026

| | |
|---|---|
| **Dönem** | 28 Eylül – 5 Ekim 2026 |
| **Veri kesim tarihi** | 5 Ekim 2026 |
| **Yayın tarihi** | 6 Ekim 2026 |
| **Yayın merkezi** | Cenevre, İsviçre |

## EDİTÖRÜN ODAĞI

Bu hafta bağımsız gazeteciliğe yönelik müdahaleler, ölüm cezası ve adil yargılanma güvenceleri, insani yardım personelinin korunması, geri göndermeme ilkesi, çocuk hakları ve devlet güçlerinin hesap verebilirliği öne çıktı. Ana dosya, Mısır'da Matsadaash'ın Mısır'daki altı kişilik editoryal ekibinin gözaltına alınması ve gazetecilerden Mohamed Ashraf Abu Emeira'nın savcılık önüne çıkarılarak tutuklanmasıdır.

Bülten, yalnızca olayın ağırlığını değil, bilginin teyit düzeyini ve hukuki bağlamını da gözetir. Dönem öncesinde başlayan olaylar ancak 28 Eylül–5 Ekim arasında önemli bir yargısal, idari veya insan hakları gelişmesi yaşanmışsa dahil edilir; kesinleşmemiş sorumluluklar açıkça iddia veya inceleme konusu olarak belirtilir.

## ANA GÜNDEM

### MISIR | Matsadaash'ın Mısır'daki Editoryal Ekibinin Gözaltına Alınması

*Olay: 28–29 Eylül 2026 · Son gelişme: 4–5 Ekim 2026*

Mısır güvenlik güçleri, bağımsız doğrulama ve araştırmacı gazetecilik platformu Matsadaash için çalışan Mohamed Ashraf Abu Emeira, Abdallah Qadry, Islam Barakat, Omar Helal, Mohamed Mahmoud ve Mohamed Adel'i 28–29 Eylül'de gözaltına aldı. CPJ, altı kişinin platformun Mısır'daki haber merkezinin/editoryal ekibinin tamamını oluşturduğunu bildirdi.

Mısır İçişleri Bakanlığı platformu Müslüman Kardeşler ile bağlantılı olmak ve "uydurma haber" üretmekle suçladı. Platformun kurucularından Abdelrahman Mansour bu bağlantıyı reddetti. Bu iddiaların bağımsız bir yargı kararıyla doğrulandığına ilişkin kamuya açık bir bilgi tespit edilmedi.

4 Ekim'de önemli bir gelişme yaşandı. Mohamed Ashraf Abu Emeira, EIPR'nin beş günlük "zorla kaybetme" olarak nitelendirdiği sürenin ardından Yüksek Devlet Güvenlik Savcılığı önüne çıkarıldı. EIPR avukatının katıldığı yaklaşık on saatlik sorgunun ardından hakkında 15 gün tutukluluk kararı verildi. EIPR'ye göre savcılık Abu Emeira'ya "terörist bir gruba katılma", "yanlış haber yayma" ve sosyal medyayı bu amaçla kullanma isnatlarını yöneltti.

Savcılık diğer beş gazetecinin de sorgulanacağını bildirdi. 5 Ekim veri kesim tarihi itibarıyla, taranan güvenilir açık kaynaklarda diğer beş kişinin savcılık işlemlerinin sonucuna ilişkin teyit edilmiş yeni bir bilgiye ulaşılamadı.

**Hukuki çerçeve:** Özgürlükten yoksun bırakmanın hukuka uygunluğu ve süratle yargısal denetim MSHS m. 9; ceza yargılamasındaki temel güvenceler m. 14; gazetecilik ve bilgi yayma özgürlüğü ise m. 19 kapsamında değerlendirilmelidir. Suçlamaların niteliği bu güvenceleri ortadan kaldırmaz.

**Kaynaklar:** EIPR – 4 Ekim 2026 · CPJ – 2 Ekim 2026 · Associated Press

## ÖNE ÇIKANLAR

### IRAK | 5.704 Kişinin Yargılanmasında Adil Yargılanma ve Çocuk Hakları Endişeleri

*Dönem içi gelişme: 2–5 Ekim 2026*

Kuzeydoğu Suriye'den 2026'nın başında Irak'a nakledilen 5.704 kişinin terör suçlamaları kapsamındaki yargılamaları 5 Ekim'de yeniden gündeme geldi. Amnesty International, grubun en az 157 çocuğu içerdiğini belirterek bireyselleştirilmiş cezai sorumluluk, etkili avukat yardımı, çocuk adaleti standartları ve işkence altında elde edilen ifadelerin dışlanması çağrısında bulundu. Human Rights Watch ise işkence iddiaları, ağır hastalıklar, gözaltındaki ölümler ve yetişkin sanıklar bakımından ölüm cezası riskine dikkat çekti.

Irak makamlarının bazı kötü muamele iddialarını reddettiği ve şikâyetlerin soruşturulacağını bildirdiği aktarılmaktadır. Bu nedenle iddialar nihai yargısal tespit olarak değil, soruşturulması gereken ciddi insan hakları iddiaları olarak ele alınmalıdır.

**Hukuki çerçeve:** İşkence yasağı MSHS m. 7, özgürlük ve güvenlik hakkı m. 9, adil yargılanma m. 14 ve ölüm cezası bakımından m. 6 önem taşır. Çocuklar yönünden Çocuk Hakları Sözleşmesi m. 37 ve 40, özgürlükten yoksun bırakmanın son çare olması ve çocuk adaletinin rehabilitasyon amacı taşımasını güvence altına alır.

**Kaynaklar:** Amnesty International – 2 Ekim 2026 · Human Rights Watch – 5 Ekim 2026

### SUDAN | WFP Yardım Kamyonlarına Hava Saldırısı: Bir Sürücü Öldü

*Olay: 3 Ekim 2026 · WFP açıklaması: 4 Ekim 2026*

Dünya Gıda Programı (WFP), Güney Kordofan'da Dilling'den Kadugli'ye giden ve insani yardım aracı olarak açıkça işaretlenmiş iki sözleşmeli kamyonun 3 Ekim sabahı hava saldırısına uğradığını açıkladı. Saldırıda bir sürücü hayatını kaybetti. WFP, olayın koşullarına ilişkin bilgilerin toplanmaya devam ettiğini belirterek hızlı ve tarafsız bir soruşturma ile olası ihlallerden sorumlu kişilerin hesap vermesi çağrısında bulundu.

WFP ayrıca saldırıdan bir gün önce Dilling'de yardım dağıtımını tamamlayan başka bir kamyonun patlayıcı bir düzeneğe çarptığını bildirdi. Bu gelişmeler, Sudan'da insani yardım personelinin ve yardım hatlarının güvenliği üzerindeki baskının sürdüğünü gösteriyor.

**Hukuki çerçeve:** Uluslararası insancıl hukuk; sivillerin, insani yardım personelinin ve insani yardım operasyonlarında kullanılan araç ve malzemenin korunmasını, çatışmanın taraflarının insani yardımın güvenli ve engelsiz hareketine saygı göstermesini gerektirir. Saldırının faili ve hukuki niteliği bağımsız soruşturmayla belirlenmelidir.

**Kaynaklar:** World Food Programme – 4 Ekim 2026 · WFP – 2 Eylül 2026, önceki saldırılar

### MALEZYA / MYANMAR | 1.476 Kişinin Myanmar'a Geri Gönderilmesi

*Olay: 29 Eylül 2026 · UNHCR açıklaması: 30 Eylül 2026*

Malezya, aralarında çocukların da bulunduğu 1.476 Myanmar vatandaşını Myanmar'a gönderdi. Malezya makamları dönüşlerin gönüllü olduğunu açıkladı. UNHCR ise kişilerin göçmenlik gözaltı merkezlerinde tutulduğunu, kuruma bu kişilere erişim verilmediğini ve bu nedenle dönüş kararlarının gerçekten özgür ve bilgilendirilmiş biçimde verilip verilmediğinin değerlendirilemediğini belirtti. Kurum, gönderilen grup içinde uluslararası korumaya ihtiyaç duyan kişilerin bulunabileceği konusunda kaygı bildirdi.

**Hukuki çerçeve:** Malezya 1951 Mülteci Sözleşmesi'ne taraf değildir. Bununla birlikte UNHCR, geri göndermeme ilkesini Sözleşme'ye taraf olup olmamasından bağımsız olarak bütün devletleri bağlayan teamül uluslararası hukuku normu olarak değerlendirmektedir. Çocuklar bakımından Malezya'nın taraf olduğu Çocuk Hakları Sözleşmesi m. 3 ve m. 22 ayrıca önem taşır.

**Kaynaklar:** UNHCR – 30 Eylül 2026 · UNHCR – Non-refoulement · OHCHR – Malaysia treaty status

### İRAN | Siavash Jamshidi-Kheirabadi Hakkındaki Ölüm Cezasının İnfazı

*Gelişme: 3 Ekim 2026*

İran yargısına bağlı medya, Ocak 2026 protestolarıyla bağlantılı olarak gözaltına alınan Siavash Jamshidi-Kheirabadi hakkındaki ölüm cezasının infaz edildiğini açıkladı. Resmî anlatıma göre Jamshidi-Kheirabadi, güvenlik güçlerine ateş açtığı iddiasıyla "moharebeh" ve ulusal güvenliğe karşı toplanma ve iş birliği suçlarından mahkûm edildi; Yüksek Mahkeme cezayı onadı. İnsan hakları kuruluşları ise avukata erişim, sorgu koşulları ve zorla alınan ifadeler bakımından adil yargılanma kaygıları bildirdi.

Bu dosyada resmî makamların isnatları ile insan hakları kuruluşlarının usul güvencelerine ilişkin eleştirileri birbirinden ayrılmalıdır; infazın hukuka uygunluğu hakkında bağımsız bir yargısal değerlendirme yapılmış olduğu varsayılmamalıdır.

**Hukuki çerçeve:** MSHS m. 6/2, ölüm cezasını kaldırmamış devletlerde bu cezanın yalnızca "en ağır suçlar" için uygulanabileceğini düzenler. BM İnsan Hakları Komitesi Genel Yorum No. 36'da bu eşiği kasıtlı öldürmeyi içeren aşırı ağır suçlarla sınırlı yorumlamaktadır. Ölüm cezasına götüren yargılamalarda m. 14'teki adil yargılanma güvenceleri özellikle sıkı uygulanmalıdır.

**Kaynaklar:** HRANA – 3 Ekim 2026 · Iran Human Rights – 3 Ekim 2026 · BM İnsan Hakları Komitesi – Genel Yorum No. 36

### MYANMAR | Rakhine'de Sivilleri Etkileyen Hava Saldırıları

*Olaylar: 28 Eylül – 5 Ekim 2026*

Rakhine Eyaleti'nin Kyauktaw bölgesindeki yoğun kullanılan bir pazar alanına 28 Eylül'de düzenlenen hava saldırısında sonraki raporlara göre en az 50 kişi öldü; BM, en az 58 kişinin ağır yaralandığını bildiren raporlardan ciddi kaygı duyduğunu açıkladı. 5 Ekim'de Reuters ayrıca Rakhine'de yerinden edilmiş kişilerin bulunduğu kamplara yönelik iki günlük hava saldırılarında sekiz kişinin öldüğünün bildirildiğini aktardı.

Çatışma ortamında can kaybı ve fail bilgileri değişebildiğinden rakamlar ihtiyatla değerlendirilmelidir. Bununla birlikte birbiri ardına gelen saldırılar, sivillerin ve yerinden edilmiş toplulukların korunması konusunda devam eden ciddi riski ortaya koymaktadır.

**Hukuki çerçeve:** Uluslararası insancıl hukuk, çatışmanın taraflarına siviller ile askerî hedefler arasında ayrım yapma, orantılılık ilkesine uyma ve saldırının sivil etkilerini azaltmak için uygulanabilir tedbirleri alma yükümlülüğü getirir.

**Kaynaklar:** Reuters – 29 Eylül 2026 · Reuters – 5 Ekim 2026

## KISA NOTLAR

### KOLOMBİYA | Keiner Banguera'nın Ölümünde Bağımsız Soruşturma Çağrısı

*Olay: 2 Ekim 2026 · Ombudsmanlık açıklaması: 4 Ekim 2026*

Kolombiya Ombudsmanlığı, Nariño'nun El Charco bölgesinde genç sosyal lider Keiner Banguera'nın güvenlik güçlerinin operasyonu sırasında ölmesinin koşullarının tam olarak açıklığa kavuşturulmasını istedi. Ombudsmanlık, olayın nasıl gerçekleştiğine ilişkin farklı hipotezlerin bulunduğunu, soruşturmanın olağan ceza yargısı tarafından yürütülmesi ve savcılığın dosyayı önceliklendirmesi gerektiğini belirtti.

**Hukuki çerçeve:** Yaşam hakkı bakımından ölümün koşullarının bağımsız, etkili ve süratli biçimde araştırılması MSHS m. 6 ve Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi m. 4 ile bağlantılı devlet yükümlülüklerinin temel unsurudur. Güvenlik güçlerinin sorumluluğu soruşturma sonucu belirlenmelidir.

**Kaynaklar:** Defensoría del Pueblo de Colombia – 4 Ekim 2026

### NİJERYA | Borno'da Gözaltılar ve Muhalif İfade Tartışması

*Dönem içi değerlendirme: 5 Ekim 2026*

Amnesty International'ın 5 Ekim'de Premium Times tarafından aktarılan değerlendirmesine göre 11 genç erkek, 28 Ağustos'tan bu yana Maiduguri Maximum Prison'da tutuluyor; örgüt, haklarındaki suçlamaların siyasi saikli göründüğünü ve ceza adalet sisteminin barışçıl muhalefeti bastırmak için kullanılmaması gerektiğini savunuyor. Ayrı bir olayda polis, 25 Eylül'de "Tinubu Must Go" yazılı tişörtler giyen beş kişiyi gözaltına aldı.

Polis, ikinci olayda gözaltıların siyasi görüş nedeniyle yapılmadığını; kişiler hakkında kamu düzeni ve uyuşturucuya ilişkin başka iddiaların da bulunduğunu açıkladı. Bu nedenle siyasi saik iddiası ile polisin ileri sürdüğü ceza soruşturması gerekçeleri birlikte ve açıkça atfedilerek verilmelidir.

**Hukuki çerçeve:** Kişi özgürlüğü ve güvenliği MSHS m. 9, adil yargılanma m. 14, ifade özgürlüğü m. 19 ve barışçıl toplanma hakkı m. 21 bakımından önem taşır. Tutuklama ve suçlamaların hukuki niteliği bağımsız yargısal değerlendirmeye tabidir.

**Kaynaklar:** Premium Times – 5 Ekim 2026

### KENYA | MUHURI İnsan Hakları Ekibinin Yol Üzerinde Alıkonulması

*Olay: 29 Eylül 2026*

Muslims for Human Rights (MUHURI) bünyesindeki altı insan hakları çalışanı ve aktivistin, Lamu'daki bir saha çalışmasından Mombasa'ya dönerken Gamba–Minjila arasında üniformalı kişiler tarafından durdurulduğu ve yaklaşık iki saat alıkonulduğu bildirildi. Aktivistler, kendilerine alıkonulma gerekçesinin açık biçimde bildirilmediğini ve görevlilerin kimliklerini göstermediğini söyledi.

Haber kaynakları görevlilerin kurumsal kimliğini farklı biçimlerde aktardığından, bu aşamada sorumluluğu belirli bir güvenlik birimine kesin olarak atfetmek uygun değildir. Olay, alıkonmanın hukuki dayanağı ve insan hakları savunucularının saha faaliyetlerine müdahale bakımından açıklığa kavuşturulmalıdır.

**Hukuki çerçeve:** Keyfî özgürlükten yoksun bırakma yasağı MSHS m. 9; ifade, örgütlenme ve barışçıl faaliyetler m. 19, 21 ve 22 bakımından değerlendirilmelidir. İnsan hakları savunucularının faaliyetleri nedeniyle misillemeye maruz bırakılmaması ayrıca temel bir koruma ilkesidir.

**Kaynaklar:** The Star – 29 Eylül 2026 · The Standard – 29 Eylül 2026

### AFGANİSTAN | Boşanma Talebinin Ardından Anne ve Çocuklarının Cezaevinde Tutulduğu İddiası

*Yayın: 1 Ekim 2026*

Rukhshana Media, güvenliği amacıyla "Marhaba" takma adı kullanılan 26 yaşındaki bir kadının, şiddet gördüğünü belirttiği eşinden boşanmak için mahkemeye başvurmasının ardından yaklaşık dört aydır bebeği ve üç yaşındaki oğluyla birlikte cezaevinde tutulduğunu bildirdi. Haber, kadının avukatı ve ailesinin anlatımlarına dayanıyor; ilgili mahkeme ve eşin görüşü haberde doğrulanamamış durumda.

**Hukuki çerçeve:** Keyfî özgürlükten yoksun bırakma MSHS m. 9, insani gözaltı koşulları m. 10; çocukların üstün yararı ve özgürlükten yoksun bırakılmasının son çare olması ÇHS m. 3 ve 37 kapsamında önem taşır. Afganistan devlet olarak taraf olduğu insan hakları sözleşmeleriyle bağlı olmaya devam etmektedir; UNAMA da fiilî makamların bu yükümlülüklere riayet etmesi gerektiğini belirtmektedir.

**Kaynaklar:** Rukhshana Media – 1 Ekim 2026 · UNAMA – İnsan hakları izleme

### BİRLEŞİK KRALLIK | William Cameron'ın Polis Nezaretindeki Ölümüne İlişkin Ceza Davası

*Dava başlangıcı: 1 Ekim 2026*

38 yaşındaki William Cameron, 8 Ocak 2020'de Berkshire'daki Loddon Valley polis merkezinde gözaltındayken hayatını kaybetti. Polis merkezinde görev yapan hemşire Sean Cregg hakkında gross negligence manslaughter ve Health and Safety at Work Act kapsamında açılan dava 1 Ekim'de Old Bailey'de başladı. Cregg suçlamaları kabul etmiyor; yargılama yaklaşık altı hafta sürecek.

Dosya, polis nezaretinde sağlık hizmeti, gözaltındaki kişilerin korunması ve devlet gözetimindeki ölümlerde hesap verebilirlik bakımından izlenmeye değer. Devam eden ceza yargılaması nedeniyle bireysel sorumluluk hakkında peşin hüküm kurulamaz.

**Hukuki çerçeve:** AİHS m. 2'nin yaşam hakkına ilişkin pozitif ve usulî yükümlülükleri, devlet gözetimindeki ölüm olaylarının koşullarının etkili biçimde incelenmesi bakımından önem taşır.

**Kaynaklar:** INQUEST – 29 Eylül 2026

## KARAR VE İÇTİHAT

### AİHM | Korkmaz ve Diğerleri / Türkiye

*Karar: 29 Eylül 2026 · 11 başvurucu*

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, silahlı terör örgütüne üyelik mahkûmiyetlerine ilişkin 11 başvuruyu birlikte karara bağladı. Mahkeme, ByLock kullanımının tek başına suçun bütün kurucu unsurlarının kesin kanıtı olarak kabul edilmesi ve kullanıcıya objektif sorumluluk yükleyen yaklaşımın AİHS m. 7'deki kanunsuz ceza olmaz ilkesiyle bağdaşmadığı sonucuna vardı.

Mahkeme m. 7 ihlali buldu; Yüksel Yalçınkaya ve daha sonraki içtihatlarda ortaya konulan ilkelerin bu başvurulara da uygulanması gerektiğini belirtti. Karar kesindir. Mahkeme, ihlal tespitinin ulusal düzeyde yeniden yargılama talebine zemin sağlayabileceğine de işaret etti.

**Kaynaklar:** AİHM / HUDOC – Korkmaz and Others v. Türkiye

### AİHM | K.A. / Kıbrıs

*Karar: 1 Ekim 2026*

AİHM, Fas vatandaşı K.A.'nın 10 Ocak 2019–24 Şubat 2020 arasında ulusal güvenlik gerekçeleriyle tutulmasını inceledi. Mahkeme, özgürlükten yoksun bırakmanın izinsiz girişi önleme amacıyla yeterli bağlantı taşımadığı sonucuna vararak AİHS m. 5 §1'in ihlal edildiğine hükmetti. Buna karşılık tutmanın hukuka uygunluğunun yargısal denetimine ilişkin m. 5 §4 bakımından ihlal bulmadı.

**Kaynaklar:** AİHM / HUDOC – K.A. v. Cyprus

## TAKİP EDİLECEKLER

### Birleşik Krallık | 6 Ekim'de Başlayacak İki Yeni Inquest

Anthony Whittle'ın 1994 yılındaki ölümüne ilişkin yeni inquest, Yüksek Mahkeme'nin ilk soruşturmayı yetersiz bulmasının ardından 6 Ekim'de başlayacak. Aynı gün, 39 yaşındaki Mikal Mursaleen'in 2024'te Epsom Hospital acil servisinde ruh sağlığı yatağı beklerken yaşadığı kalp durması ve sonrasındaki ölümüne ilişkin inquest de açılacak. Her iki süreç, veri kesim tarihi sonrasında başladığı için bu sayıda sonuç değil, takip başlığı olarak yer almaktadır.

**Kaynaklar:** INQUEST – Anthony Whittle · INQUEST – Mikal Mursaleen

### BM İnsan Hakları Konseyi | 63. Oturumun Kapanışı

Cenevre'de 7 Eylül'de başlayan BM İnsan Hakları Konseyi 63. olağan oturumu 7 Ekim'de sona erecek. Oturumun son kararları, ülke mekanizmaları ve kabul edilen metinler 6–12 Ekim dönemine ait bir sonraki bültende değerlendirilecek.

**Kaynaklar:** BM İnsan Hakları Konseyi – 63. Oturum

## YAYIN VE DOĞRULAMA İLKELERİ

SRL Swiss İnsan Hakları Bülteni; kamuya açık yargı kararları, Birleşmiş Milletler mekanizmaları, uluslararası ve ulusal insan hakları kuruluşları, güvenilir basın kuruluşları ve doğrulanabilir açık kaynaklar temelinde hazırlanır.

Olay tarihi ile haber veya açıklamanın yayın tarihi birbirinden ayrılır. Devam eden soruşturma ve yargılamalarda masumiyet karinesi gözetilir. Bağımsız biçimde doğrulanamayan bilgiler "iddia", "bildirim" veya ilgili kaynağın tespiti olarak açıkça belirtilir. Silahlı çatışmalarda can kaybı ve fail bilgileri değişebileceğinden sonraki teyitler gerektiğinde yayıma işlenir.

Bir olayın bülten döneminden önce başlamış olması tek başına dışlama nedeni değildir. Ancak dönem içinde önemli bir yargısal, idari veya insan hakları gelişmesi yaşanmışsa "Olay / Son gelişme" tarihleri ayrı gösterilir.

## DÜZELTME VE İTİRAZ POLİTİKASI

SRL Swiss doğruluk, kaynak şeffaflığı ve düzeltilebilirlik ilkesini benimser. Yayımlanan içerikte maddi hata, önemli eksiklik veya yanlış atıf bulunduğuna ilişkin bildirimler incelenir. Doğrulanan önemli düzeltmeler, metnin güncellenmiş halinde açık biçimde belirtilir.

**Düzeltme, kaynak veya yayınla ilgili iletişim:** info@srlswiss.com

**Gizli insan hakları ihlali bildirimleri:** reports@srlswiss.com

**SRL Swiss**
Security Studies and Rule of Law Association
Cenevre, İsviçre

Sonraki İnsan Hakları Bülteni: 13 Ekim 2026